

Türkmenistanyň Adalat ministrligi
tarapyndan 2012-nji ýylyň 6-njy
martynda 633 san bilen bellige
alyndy

Türkmenistanyň Maliýe ministriniň
2012-nji ýylyň 8-nji fewralyndaky
№ 12-Ö buýrugy bilen tassyklandy

Täjirçilik kärhanalary üçin maliýe hasabatlylygynyň milli standarty 24

„GURLUŞYK ÜÇIN ŞERTNAMALAR“

Mazmuny	Bölämleriň №
Umumy düzgünler	1-6
Kesgitlemeler	7
Şertnama boýunça düşewünt.....	8-12
Şertnama boýunça harajatlar	13-18
Şertnama boýunça düşewüندی we çykdaýylary ykrar etmek.....	19-31
Maglumaty açmak.....	32-34
Güýje girýän senesi	35

UMUMY DÜZGÜNLER

1. Şu standartyň maksady gurluşyk üçin şertnamalar bilen baglanyşykly düşewüندی we harajatlary hasaba almagyň tertibini bellemek bolup durýar. Gurluşyk üçin şertnamalar boýunça amala aşyrylýan işiň häsiýeti bilen baglanyşykly şertnamalaýyn işiň başlanýan senesi we tamamlanýan senesi, düzgün bolşy ýaly, dürli hasabat döwürlerine düşýär. Şeýlelikde, gurluşyk üçin şertnamalary hasaba almagyň esasy meselesi gurluşyk üçin şertnama boýunça düşewüntleri we harajatlary gurluşyk işleriniň geçirilýän hasabat döwürleri boýunça paýlamak bolup durýar.

2. Şu standart potratçylaryň maliýe hasabatlylygynda gurluşyk üçin şertnamalary görkezmek üçin ulanylýar.

3. Şu standartyň maksatlary üçin, gurluşyk üçin şertnamalar şulary öz içine alýar:

a) desgany gurmak bilen gönüden-göni baglanyşykly hyzmatlary, mysal üçin, taslamany dolandyrmak boýunça hyzmatlary we binagärlik hyzmatlaryny etmek hakynda şertnamalary; we

b) düýpli desgalary ýykyp aýyrmak ýa-da dikeltmek we desgalar ýykylandan soň daşky gurşawy dikeltmek hakyndaky şertnamalary.

4. Şu standartyň talaplary, düzgün bolşy ýaly, gurluşyk üçin her bir şertnama babatynda aýratynlykda ulanylýar. Emma belli bir ýagdaýlarda şu standart, şunuň ýaly şertnamanyň ýa-da şertnamalar toparynyň düýp mazmunyny açyp görkezmek

üçin, bir şertnamanyň aýratynlykda tapawutlandyrylýan böleklerine ýa-da baglanyşykly şertnamalaryň toparyna degişlilikde aýratynlykda ulanylmalydyr.

5. Eger şertnamada birnäçe desgalaryň gurluşygy göz önünde tutulýan bolsa, her bir desganyň gurluşygy, gurluşyk üçin aýratyn şertnama hökmünde hasaba alynmalydyr, eger-de:

a) her bir desga boýunça aýratynlykda teklipler iberilen bolsa;

b) her bir desgany gurmagyň şertleri aýratynlykda ara alnyp maslahatlaşylan bolsa we potratçy hem-de buýrujy şertnamanyň her bir desga degişli bölegini kabul edip ýa-da ony ýerine ýetirmekden boýun gaçyryp bilýän bolsa; we

ç) her bir desga boýunça harajatlar we düşewünt tapawutlandyrylýan bolsa.

6. Şol bir buýrujylar bilen baglaşylýan şertnamalaryň topary gurluşyk üçin bir bitewi şertnama hökmünde hasaba alynýar, eger-de:

a) şertnamalar topary şertnamalaryň bir bitewi bukjasy hökmünde baglaşylan bolsa;

b) şertnamalar bir-biri bilen ýakyn baglanyşykly bolup, hakykatda, umumy peýda ölçegi bolan bitewi taslamanyň bir bölegi bolup durýan bolsalar; we

ç) şertnamalar bir wagtda ýa-da üznüksiz zygiderlilikde ýerine ýetirilýän bolsa.

KESGITLEMELER

7. Şu standartda şu adalgalar görkezilen manylarynda peýdalanylýar:

Gurluşyk üçin şertnama – düýpli desgany ýa-da öz gurnalyşy, tehnologiýasy we wezipeleri boýunça ýa-da olaryň ahyrky niýetlenen ýa-da peýdalanylýan maksady boýunça özara gatnaşykly ýa-da özara bagly bolan desgalar toplumyny gurmak maksady bilen baglaşylýan şertnamadyr.

Kesgitli bahasy bolan şertnama - gurluşyk üçin şertnama bolmak bilen, oňa laýyklykda potratçy kesgitli şertnama bahasy ýa-da harajatlar artanda käbir ýagdaýlarda köpeldilip bilinjek, işleriň birligi üçin kesgitli möçber bilen ylalaşýar.

"Harajatlary goşmak" şertnamasy bu gurluşyk üçin şertnama bolup, oňa laýyklykda potratçynyň rugsat berlen ýa-da başgaça kesgitlenen harajatlarynyň öwezi dolunýar we şu harajatlar üçin goşmaça göterim ýa-da kesgitli hak-heşdegiň pul möçberi tölenýär.

ŞERTNAMA BOÝUNÇA DÜŞEWÜNT

8. Şertnama boýunça düşewünt:

a) düşewüندیň şertnamada ylalaşylan ilkibaşky pul möçberini; we

b) şertnama boýunça işlerden gysarmalary, nägilelikleri we höweslendiriş töleglerini, olaryň:

düşewüندیň alynmak ähtimallygynyň derejesinde; we

gysarmalaryň möçberi ygtybarly baha berlip bilinjek derejesinde öz içine alýar.

9. Şertnama boýunça düşewünde alnan ýa-da alynmaga degişli öwezlik tölegine adalatly gymmaty boýunça baha berilýär. Şertnama boýunça düşewünde

berilýän baha geljekki wakalaryň netijesine bagly bolan dürli näbellilikler täsir edýär. Wakalaryň ýüze çykyşyna we näbellilikleriň çözülişine görä, bahalara ýygy-ýygydan gaýtadan seretmek talap edilýär. Şeýlelikde, şertnama boýunça düşewüندیň möçberi bir döwürden beýleki döwre geçilende artyp ýa-da azalyp biler. Mysal üçin:

a) potratçy bilen buýrujy şertnamanyň ilkibaşda ylalaşylan döwrüniň yzýanyndaky döwürde şertnama boýunça düşewüندی artdyrylan ýa-da azaldýan gyşarmalary ýa-da nägilelikleri ylalaşyp bilerler;

b) kesgitli bahasy bolan şertnamada ylalaşylan düşewünt harajatlar artanda düşewüntleriň artmagyny göz önünde tutýan düzgünlere laýyklykda artyp biler;

ç) şertnama boýunça düşewüندیň möçberi potratçy tarapyndan şertnamany ýerine ýetirmegiň gijikdirilmegi netijesinde ýüze çykan jerimeler bilen baglanyşykly azalyp biler; ýa-da

d) eger-de kesgitli bahasy bolan şertnama işleriň birligi üçin kesgitlenen bahany göz önünde tutýan bolsa, şertnama boýunça düşewünt şunuň ýaly birlikleriň sanynyň artyşyna görä artýar.

10. Gyşarma şertnama boýunça ýerine ýetirilýän işleriň möçberiniň buýrujy tarapyndan makullanylan üýtgedilmeginden ybaratdyr. Gyşarma şertnama boýunça düşewüندیň artmagyna ýa-da azalmagyna getirip biler. Gyşarmalaryň mysallary desganyň spesifikasiýalarynyň ýa-da gurnalyşynyň üýtgedilmegini ýa-da şertnamanyň dowam edýän möhletiniň üýtgedilmegini öz içine alýar. Gyşarma şertnama boýunça düşewüünde goşulýar, eger-de:

a) buýrujynyň gyşarmany ýa-da düşewüندیň gyşarma sebäpli ýüze çykan möçberini makullamagy ähtimal bolsa; we

b) düşewüندیň möçberine ygtybarly baha berip bolýan bolsa.

11. Talaplar potratçynyň şertnamanyň bahasyna goşulmaýan harajatlaryň öwezini dolma görnüşinde buýrujydan ýa-da beýleki tarapdan almak isleýän pul möçberinden ybaratdyr. Talaplar, mysal üçin, buýrujynyň günäsi bilen bökdençlikler, spesifikasiýalardaky ýa-da gurnamadaky ýalňyşlyklar we şertnama boýunça işlerdäki jedelli gyşarmalar bilen baglanyşykly ýüze çykyp biler. Emma talaplardan alynjak düşewüünde baha bermek näbelliligiň ýokary derejesiniň täsirine düşýär we köplenç gepleşikleriň netijesine bagly bolup durýar. Şeýlelikde, talaplar şertnama boýunça düşewüünde diňe aşakdaky ýagdaýlarda goşulýar:

a) gepleşikler buýrujy tarapyndan talaplary kabul etmegiň mümkin bolan derejesine ýeten ýagdaýynda; we

b) buýrujy tarapyndan kabul edilmegi mümkin bolan pul möçberine ygtybarly baha berip bolanda.

12. Höweslendiriş tölegleri, eger şertnamada göz önünde tutulan ölçegler ýerine ýetirilýän ýa-da artygy bilen doldurylýan bolsa, potratça goşmaça tölenýän pul möçberidir. Mysal üçin, şertnamada şertnama boýunça işleriň möhletinden ön tamamlanandygy üçin potratça höweslendiriş tölegleri göz önünde tutulyp bilner. Höweslendiriş tölegleri şertnama boýunça düşewüünde şu ýagdaýlarda goşulyp bilner, eger-de:

a) şertnama onda görkezilen ölçegleriň ýerine ýetirilmegi ýa-da artygy bilen doldurylmagy mümkin bolan tamamlanyş derejesine ýeten ýagdaýynda; we

b) höweslendiriş töleginiň möçberine ygtybarly baha berip bolanda.

ŞERTNAMA BOÝUNÇA HARAJATLAR

13. Şertnama boýunça harajatlar şulary öz içine alýar:

a) belli bir şertnama bilen gönüden-göni baglanyşykly bolan harajatlary;

b) tutuşlygyna şertnama boýunça işe degişli bolan we şu şertnama paýlanyp bilinjek harajatlary; we

ç) şertnamanyň şertlerine laýyklykda buýrujy tarapyndan aýratynlykda öwezi dolunýan şunuň ýaly beýleki harajatlary.

14. Belli bir şertnama bilen gönüden-göni baglanyşykly bolan harajatlar şulary öz içine alýar:

a) gurluşyk meýdançasyndaky tertibe gözegçiligi we döwlet durmuş ätiýaçlandyrmasyna hökmany geçirimleri goşmak bilen, gurluşykçylaryň zähmetine hak tölemek üçin harajatlary;

b) gurluşykda peýdalanylýan materiallaryň gymmatyny;

ç) şertnamanyň şertleri ýerine ýetirilende peýdalanylýan esasy serişdeleriň ulanyş tutumlaryny;

d) esasy serişdeleri we materiallary gurluşyk meýdançasyna getirmek we ondan alyp gitmek üçin harajatlary;

e) esasy serişdeleriň kärendesi üçin harajatlary;

ä) şertnama bilen gönüden-göni baglanyşykly konstruktorçylyk we tehniki taýdan goldaw bermek üçin harajatlary;

f) kepillendiriş hyzmatlary üçin garaşylýan harajatlary goşmak bilen, ýalňyşlyklary düzetmek we işleriň kepillendirilen möçberini ýerine ýetirmek üçin çak edilýän harajatlary; we

g) üçünji taraplaryň talaplaryny.

Görkezilen harajatlar şertnama boýunça düşewünde goşulmaýan tötänleýin girdejileriň, mysal üçin, şertnama tamamlanandan soň artyk materiallary satmakdan ýa-da esasy serişdeleriň çykyp gitmeginden alnan girdejiniň möçberine azaldylyp bilner.

15. Tutuşlygyna alanynda şertnamalaýyn işe degişli edilip bilinjek we aýry-aýry şertnamalara paýlanyp bilinjek harajatlar şulary öz içine alýar:

a) ätiýaçlandyryş töleglerini;

b) şertnama bilen gönüden-göni baglanyşykly bolmadyk konstruktorçylyk we tehniki taýdan goldaw bermek üçin harajatlaryny; we

ç) gurluşygyň goşmaça çykdajylaryny.

Görkezilen harajatlar birmeňzeş häsiýetnamalary bolan ähli harajatlar babatynda yzygiderli ulanylýan ulgamaýyn we maksadalaýyk usullaryň kömegi bilen paýlanýar. Harajatlaryň paýlanylyşy gurluşyk işlerini ýerine ýetirmegiň kadaly depginine esaslanýar. Goşmaça gurluşyk çykdajylary gurluşykda işleýän işgärleriň zähmet hakynyň sanawnamalaryny taýýarlamak we işlemek üçin harajatlary öz içine alýar. Tutuşlygyna gurluşyk işlerine degişli edilip we aýry-aýry şertnamalara paýlanyp bilinjek harajatlar karz boýunça harajatlary hem öz içine alýar.

16. Buýrujy tarapyndan şertnamanyň şertlerine laýyklykda, aýratynlykda öwezi dolunýan harajatlar käbir umumy dolandyryş çykdaýylaryny we şertnamanyň şertlerinde öwezi dolunmagy göz önünde tutulan işläp taýýarlamalar üçin harajatlary öz içine alýar.

17. Şertnamalaýyn işe degişli edilip bilinmejek we aýry-aýry şertnamalara paýlanyp bilinmejek harajatlar gurluşyk üçin şertnama boýunça harajatlardan aýrylýar. Şunuň ýaly harajatlar şulary öz içine alýar:

a) şertnamada öwezini dolmak göz önünde tutulmadyk umumy dolandyryş çykdaýylary;

b) ýerlemek üçin harajatlary;

ç) şertnamada öwezini dolmak göz önünde tutulmadyk, barlaglar we işläp taýýarlamalar üçin harajatlary; we

d) işlemän duran (belli bir şertnama ýerine ýetirilende peýdalanylmaýan) esasy serişdeleriň ulanyş tutumlaryny.

18. Şertnama boýunça harajatlar şertnamany baglaşmagyň kepillendirilen senesinden şertnama boýunça doly tamamlanýan wagtyna çenli şertnama degişli harajatlary öz içine alýar. Şunda şertnama gönüden-göni degişli we ony baglaşmagy üpjün etmek üçin çekilen harajatlar hem, eger olary aýratynlykda tapawutlandyryp we ygtybarly ölçäp bolýan bolsa, şeýle hem şertnama baglaşmak ähtimallygy bar bolsa şertnama boýunça harajatlaryň düzümine goşulýar. Şertnamany baglaşmagy üpjün etmek üçin çekilen we şol döwürdäki çykdaýy hökmünde ykrar edilen harajatlar ondan soňky döwürde şertnama boýunça harajatlara goşulmaýar.

ŞERTNAMA BOÝUNÇA DÜŞEWÜNDI WE ÇYKDAJYLARY YKRAR ETMEK

19. Şertnama boýunça düşewüнди we çykdaýylary ykrar etmek "ýerine ýetiriliş göterimi usulyny" ulanmak bilen işleriň tamamlanýş derejesi boýunça amala aşyrylýar. Bu usula laýyklykda, şertnama boýunça düşewüнди ýerine ýetirmegiň şu derejesini gazanmak üçin şertnama boýunça çekilen harajatlar bilen deňeşdirmek ýoly bilen, hasabatda görkezmek maksatlary üçin, ýerine ýetirilen işleriň deňeçerligine degişli edip boljak düşewünt, çykdaýylar we peýda kesgitlenýär. Bu usul şertnamalaýyn işiň möçberi we döwürüň netijeleri barada peýdaly maglumaty üpjün edýär.

20. Ýerine ýetiriliş göterimi usulyna laýyklykda, şertnama boýunça düşewünt degişli işleriň ýerine ýetirilen hasabat döwürlerinde peýdanyň ýa-da ýitginiň düzüminde düşewünt hökmünde ykrar edilýär. Şertnama boýunça harajatlar, düzgün bolşy ýaly, şol harajatlar degişli bolan, degişli işleriň ýerine ýetirilen hasabat döwürlerinde peýdanyň ýa-da ýitginiň düzüminde çykdaýy hökmünde ykrar edilýär. Emma şertnama boýunça harajatlaryň şertnama boýunça jemi düşewüntden artyk gelmegine garaşylýan islendik möçberi haýal etmän çykdaýy hökmünde ykrar edilýär.

21. Kesgitli bahasy bolan şertnama baglaşylan ýagdaýynda gurluşyk üçin şertnamanyň netijesine şu şertler berjaý edilen ýagdaýynda ygtybarly baha berlip

bilner:

- a) şertnama boýunça jemi düşewünde ygtybarly baha berip bolanda;
- b) şertnama bilen baglanyşykly ykdysady peýdany almak ähtimallygy bar bolanda;
- ç) şertnamany tamamlamak üçin zerur bolan harajatlara we hasabat döwrüniň ahyryndaky ýagdaýa görä şertnamanyň ýerine ýetiriliş derejesine ygtybarly baha berip bolanda; we
- d) şertnama bilen baglanyşykly harajatlar şertnama boýunça hakyky çekilen harajatlar ozal geçirilen baha bermeler bilen deňeşdirilip bilner ýaly takyk kesgitlenip we olara ygtybarly baha berlip bilnende.

22. "Harajatlary goşmak" şertnamasy bolanda gurluşyk üçin şertnamany ýerine ýetirmegiň netijesine şu şertler berjaý edilende ygtybarly baha berip bolar:

- a) şertnama bilen baglanyşykly ykdysady peýdalary almak ähtimallygy bar bolanda; we
- b) şertnama bilen baglanyşykly harajatlar, olaryň aýratynlykda öweziniň dolunmalydygyna ýa-da dældigine garamazdan, takyk kesgitlenip we olara ygtybarly baha berlip bilnende.

23. Potratçy şertnama boýunça geljekki iş bilen baglanyşykly şertnama boýunça harajatlary çekip biler. Şunuň ýaly harajatlar, eger olaryň öwezini dolmak ähtimallygy bar bolsa, aktiw hökmünde ykrar edilýär. Şeýle harajatlar buýrujy tarapyndan öwezi dolunmaga degişli pul möçberini görkezýär we şertnama boýunça tamamlanan iş hökmünde topara bölünýär.

24. Şertnama boýunça öwezi dolunmazlygy ähtimal bolan harajatlar haýal etmän çykdaýy hökmünde ykrar edilýär. Şertnama boýunça çekilen harajatlaryň öweziniň dolunjakdygyna ynamyň az bolan ýagdaýlarynyň we şertnama boýunça harajatlaryň haýal edilmän çykdaýy hökmünde ykrar edilmek zerurlygynyň ýüze çykyp biljek ýagdaýlarynyň mysallary şu şertnamalary öz içine alýar:

- a) doly derejede talap etmek güýji bolmadyk, ýagny, olaryň hakykylygyna düýpli şübhe bar bolan şertnamalary;
- b) tamamlanmagy kazyýetde işe garamagyň netijesine ýa-da kanun taslamasynyň kabul edilmegine bagly bolan şertnamalary;
- ç) döwletiň haýryna alnyp bilinjek ýa-da elden alnyp bilinjek emläge gatnaşygy bolan şertnamalary;
- d) olar boýunça buýrujynyň öz borçnamalaryny ýerine ýetirip bilmeýän şertnamalary; ýa-da
- e) olar boýunça potratçynyň işleri tamamlap ýa-da şertnama boýunça kabul edilen beýleki borçnamalaryny ýerine ýetirip bilmeýän şertnamalary.

25. Gurluşyk üçin şertnamanyň netijesine, eger-de kärhana tarapyndan şertnama bilen baglanyşykly ykdysady peýdalary almak ähtimallygy bar bolsa, ygtybarly baha berlip bilner. Emma eýýäm şertnama boýunça düşewünde goşulan we jemi peýda barada hasabatda ykrar edilen pul möçberini almak babatynda näbellilik ýüze çykýan bolsa, onda alynmadyk pul möçberini ýa-da alynmak ähtimallygy aradan aýrylan pul möçberini şertnama boýunça girdejiniň pul möçberine düzediş hökmünde däl-de, çykdaýy hökmünde ykrar edilýär (şübheli (tölenjegine umyt bolmadyk) bergiler boýunça çykdaýylar we şübheli (tölenjegine

umyt bolmadyk) bergiler boýunça ätiýaçlyk gory ykrar edilýär).

26. Şertnamanyň ýerine ýetiriliş derejesi birnäçe usullar bilen kesgitlenip bilner. Kärhana ýerine ýetirilen işe ygtybarly baha berip bolýan usuldan peýdalanýar. Şertnamanyň häsiýetine baglylykda bu usullar şulary öz içine alyp biler:

a) görkezilen senedäki ýagdaýa görä, şertnama boýunça işleri ýerine ýetirmek üçin çekilen harajatlary şertnama boýunça jemi harajatlar bilen deňeşdirmek;

b) ýerine ýetirilen işlere bilermenleriň baha bermeleri; ýa-da

ç) şertnama boýunça ýerine ýetirilen işleriň haryt manysyndaky paýyny hasaplamak.

Buýrujydan alynýan aralyk we hakuji tölegleri köplenç ýagdaýda ýerine ýetirilen işleriň hakyky möçberini görkezmeýär.

27. Ýerine ýetiriliş derejesi şertnamada göz önünde tutulan, hasabat senesindäki ýagdaýa görä çekilen harajatlardan ugur alnyp kesgitlenýän bolsa, şunuň ýaly harajatlara diňe şol senedäki ýagdaýa görä şertnama boýunça tamamlanan işler bilen baglanyşykly harajatlar goşulýar. Şeýle ýagdaýda hasaba alynmaýan, şertnama boýunça harajatlaryň mysallary şular bolup durýar:

a) şertnama boýunça geljekki işe gatnaşygy bolan, gurluşyk meýdançasyna getirilen ýa-da şertnama ýerine ýetirilende peýdalanmak üçin ätiýaçlykda goýlan, ýöne heniz oturdylmadyk, peýdalanylmandyk ýa-da ulanylmadyk materiallaryň gymmaty hökmünde şertnama boýunça harajatlar, şertnamany ýerine ýetirmek üçin ýörite öndürilen materiallar muňa girmeýär; we

b) kömekçi potrat şertnamasy boýunça ýerine ýetirilmäge degişli işler üçin kömekçi potratçylara hakuji tölegler.

28. Gurluşyk üçin şertnamanyň bahasyna ygtybarly baha berip bolmaýan bolsa:

a) şertnama boýunça düşewünt diňe şertnama boýunça öwezini dolmagyň ýokary ähtimallygy bolan, çekilen harajatlaryň möçberinde ykrar edilýär; we

b) şertnama boýunça harajatlar olaryň çekilen döwründe çykdaýjy hökmünde ykrar edilýär.

Gurluşyk üçin şertnama boýunça garaşylýan ýitgi haýal etmän çykdaýjy hökmünde ykrar edilýär.

29. Şertnamanyň ýerine ýetirilip başlanan irki döwürlerinde netijä köplenç ygtybarly baha berip bolmaýar. Şeýle-de bolsa, kärhana tarapyndan çekilen harajatlaryň öwezini dolmak ähtimallygy bolup biler. Şeýlelikde, şertnama boýunça düşewünt diňe öwezi dolunmagyna garaşylýan, çekilen harajatlaryň möçberinde ykrar edilýär. Şertnamany ýerine ýetirmegiň derejesine ygtybarly baha berip bolmaýandygy sebäpli, peýda ykrar edilmeyär. Emma, şertnamanyň netijesine ygtybarly baha berlip bolmaýan hem bolsa, şertnama boýunça jemi harajatlaryň şertnama boýunça jemi düşewüntden artyk gelmek ähtimallygy bolup biler. Şeýle ýagdaýlarda şertnama boýunça jemi harajatlaryň şertnama boýunça jemi düşewüntden artyk gelmegine garaşylýan islendik möçberi haýal etmän çykdaýjy hökmünde ykrar edilýär.

30. Eger şertnama boýunça jemi harajatlaryň şertnama boýunça jemi

düşewüntden artyk gelmek ähtimallygy bar bolsa, garaşylýan ýitgi haýal etmän çykdaýj hökmünde ykrar edilýär. Şunuň ýaly ýitginiň pul möçberi:

a) şertnama boýunça işleri ýerine ýetirmegiň başlanandygyna ýa-da başlanmandygyna;

b) şertnama boýunça işleriň ýerine ýetirilen derejesine; ýa-da

ç) gurluşyk üçin bitewi şertnama hökmünde hasaba alynmaýan beýleki şertnamalar boýunça garaşylýan peýdanyň möçberine garamazdan kesgitlenilýär.

31. "Ýerine ýetirilen işleriň paýy boýunça" usuly her bir hasabat döwründe şertnama boýunça düşewünde we harajatlara hasaplama baha bermeler babatynda kumulýatiw esasyda ulanylýar. Şonuň üçin gurluşyk üçin şertnama boýunça düşewünde we harajatlara hasaplama baha bermelerdäki üýtgemeleriň täsiri ýa-da şertnamanyň netijesine hasaplama bahanyň üýtgemeginiň täsiri hasaplama baha bermedäki üýtgemeler hökmünde görkezilýär ("Hasaba alyş syýasaty, buhgalterçilik bahalandyrmalardaky üýtgetmeler we ýalňyşlyklar" MHMS-na seret). Üýtgedilen hasaplama baha bermeler üýtgemeleriň geçirilen döwründe we soňky döwürlerde jemi peýda hakyndaky hasabatda ykrar edilýän düşewündiň we çykdaýjalaryň möçberi kesgitlenende peýdalanylýar.

MAGLUMATY AÇMAK

32. Kärhana şulary açmalydyr:

a) hasabat döwründe düşewünt hökmünde ykrar edilen, şertnama boýunça düşewündiň möçberini;

b) hasabat döwründe ykrar edilen, şertnama boýunça düşewündi kesgitlemek üçin peýdalanylýan usullary; we

ç) tamamlanmadyk şertnamalaryň ýerine ýetiriliş derejesini kesgitlemek üçin peýdalanylýan usullary.

33. Kärhana hasabat döwrüniň ahyryndaky ýagdaýa görä tamamlanmadyk ähli şertnamalar baradaky şu maglumatlary açmalydyr:

a) şu senedäki ýagdaýa görä çekilen harajatlaryň we ykrar edilen peýdanyň (ykrar edilen ýitgileri aýyrmak bilen) möçberini;

b) alnan hakujylarynyň möçberini; we

ç) tutumlaryň möçberini.

34. Kärhana hasabatda:

a) gurluşyk üçin şertnama boýunça buýrujydan alynmaga degişli jemi pul möçberini aktiw hökmünde;

b) şertnama boýunça iş üçin buýruja tölenmäge degişli jemi pul möçberini borçnama hökmünde görkezmäge borçlydyr.

GÜÝJE GIRÝÄN SENESI

35. Maliýe hasabatlylygynyň şu standarty 2013-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndan güýje girýär.

Goşundy

Şu standart maliýe hasabatlylygynyň halkara standarty 11 „Gurluşyk üçin şertnamalar“ (IAS 2009) laýyklykda işlenip taýýarlandy, şu aşakdakylardan başgasy:

käbir bölümlere olaryň has-da düşnükli bolmagy üçin düzediş girizildi;
gurluşyk üçin şertnamalary birleşdirmäge we bölmäge degişli düzgünler aýryldy;

gurluşyk şertnamalary boýunça şertli borçnamalary we şertli aktiwleri açmaga bildirilýän talaplar aýryldy.